

Overzicht beheeractiviteiten 2018

Onderhoud door vrijwilligers

In 2018 is snoeiwerk verricht aan verschillende heggen op het terrein en is het braamstruweel bij de Kleine Beek terug gesnoeid. Deze beek is plaatselijk ook machinaal opgeschoond. Langs de Landbouwweg zijn wilgen geknot en het wilgengriend/vogelbosje is gedeeltelijk verder afgezet. In het moeras is opslag van wilg en zwarte els verwijderd.

Wandelpaden zijn gemaaid en op diverse plekken in weilandpercelen is woekering van pitrus gemaaid. Rondom de stiltepoel is overtollige vegetatie verwijderd. Bij de nieuw gegraven poelen op Tweede Langkamp ontstond een woekering van ridderzuring. Dit is aangepakt door de planten uit te steken. De nieuwe struikenaanplant bij deze poelen is vrijgezet. In juni is op meerdere plekken Jacobskruiskruid uitgestoken.

Nabij het evenemententerrein is opnieuw een vlechtscherm hersteld. De laagte in de doorgang bij de hoofdingang is opgehoogd met zand en bij de toegang op 'Oost' is de doorgang naar het perceel van de naastgelegen grondeigenaar verplaatst.

Verspreid over het terrein zijn overtollige veerasters weggehaald en zijn andere rasters hersteld. Op het perceel Tweede Langkamp zijn nieuwe schapenrasters aangebracht. Daarbij zijn ook de twee nieuw gegraven poelen gedeeltelijk uitgerasterd. Voor herstel en plaatsing van nieuwe rasters zijn nieuwe weipalen (acacia) aangeschaft. Op twee plekken is een drinkwatervoorziening/poeltje gegraven voor het vee: op perceel Voorste Aarland en bij de Kleine Beek op de Eerste Hoge Wei.

Drinkvoorziening op Voorste Aarland

In de struweelheg langs het perceel Haverkamp zijn struiken ingeboet op plekken waar de houtopstand eerder door de lek in waterleiding was afgestorven.

Educatieve activiteiten

In 2018 zijn er diverse rondleidingen verzorgd, o.m. voor een groep van de Radbouduniversiteit (25 deelnemers), voor RAVON in het kader van een landelijke bijeenkomst, voor IVN-landelijk (tweemaal, 20 deelnemers), voor een KNNV-groep (10), voor docenten van het ROC (14), voor medewerkers van een zorgboerderij en voor buurtbewoners (20). Een 7-tal buurtbewoners heeft ook meegeholpen met het aanbrengen van houtsnippers op het doorgaande wandelpad.

Leerlingen van diverse scholen hebben het gebied bezocht: gedurende het schooljaar komen tweewekelijks ca. 25 leerlingen van basisschool Meander op een 'eigen' terrein klussen; in 2018 is de

kluslocatie verplaatst van oostelijke deel van Eerste Langkamp naar het westelijke deel van dit perceel. Verder zijn 80 leerlingen van het gymnasium rondgeleid, studenten van de HAN hebben snoeiafval afgevoerd, voor basisschool De Wieken is een 'slootjesdag' georganiseerd en via de Bastei zijn leerlingen van een Nijmeegse basisschool in het gebied rondgeleid.

In het kader van NL-doet zijn struikjes geplant bij nieuwe poelen. Tot slot zijn door vrijwilligers van 't Zwanenbroekje diverse 'privé-excursies' verzorgd.

Regulier beheer van de graslanden

In 2018 is door SLOG een jaarcontract gesloten met Marc Buchner voor de inscharing van Limousinrunderen en heideschappen. Schapen (ca. 25 st. met lammeren) hebben vanaf eind april vnl. geweid op de zuidranden van de percelen 't Zwanenbroekje, Eerste Hoge Wei, Tweede Hoge Wei (hoek met vleermuiskelder) en Grote Kopse Kamp; op perceel Tweede Langkamp, op een strook langs de westkant van de Grote Beek, langs het moeras op Voorste Aarland en op het evenemententerrein.

Op de overige graslanden hebben 8 runderen met kalveren geweid.

Delen van de Tweede Hoge Wei en Achterste Aarland langs het moeras zijn in 2018 bij wijze van proef niet meer door schapen maar door runderen begraasd. Voorlopig lijkt dit geslaagd.

Eind juni zijn 3 percelen gemaaid: Haverkamp, Eerste- en Tweede Aarland. Het maai- en perswerk is uitgevoerd door de Ploegdriever (PD), het hooiwerk (schudden en wiersen) is in eigen beheer uitgevoerd. Het hooi is afgevoerd als wintervoer voor de schaapskudde van 'Op Dreef'. Het hooi van Eerste Langkamp was van te slechte kwaliteit en is op het perceel op een hoop gezet voor compostering.

Haverkamp is nabeweid door runderen en Tweede Langkamp door schapen.

Vorige jaren werd ook het Voorste Aarland gemaaid, maar door de hevige droogte was dat dit jaar niet meer nodig.

Intentie is om komende jaren meer percelen eerst te maaien om een verschraving in gang te zetten.

Heideschappen op Tweede Langkamp

Inrichtings- en herstelmaatregelen

Begin december is de brede sloot (W4) op perceel Tweede Hoge Wei opgeschoond. In de zuidelijke hoek is deze sloot verder uitgegraven tot poel, bedoeld als nieuw voortplantingsbiotoop voor de Kamsalamander. Deze locatie is bewust gekozen als stapsteen tussen de stiltepoel (P1) en de poelen die in 2017 zijn gegraven op perceel Tweede Langkamp.

Het veegsel en de bagger uit de sloot is op 3 hopen gezet om in te klinken. In de zomer van 2019 worden deze opgeruimd. De klei die vrijgekomen is bij het graven van de poel is verwerkt op de nabijgelegen kunstburcht. Het gaat hierbij om zware komklei die eerst moet verweren voordat deze bij droog weer verder kan worden geëgaliseerd. Na egalisatie kan de kunstburcht worden aangeplant (najaar 2019).

Het talud van de nieuw gegraven poel is bedekt met maaisel afkomstig van EVZ Groenlanden-Zuid.

*Voor
herstel*

Opschonen

Maaisel opgebracht

Inventarisatie en monitoring

Door Ton Jansen zijn poelen geïnventariseerd op het voorkomen van amfibieën. In de in 2017 geschoonde poelen P1 ('stiltepoel') en P2 ('drinkpoel') zijn Kamsalamander, Kleine watersalamander en Bastaardkikker aangetroffen. In P3 (paaipoel) zijn alleen stekelbaarzen gezien en op de oever enkele adulte Bastaardkikkers. Deze poel is sterk aan het verlanden.

In P4 ('educatieve poel') is eiafzet van Kamsalamander gevonden. In P5 (ook geschoond in 2017) zijn alleen juvenielen van Bastaardkikker gezien. In deze poel groeide veel alg (flab). Mogelijk is het water te verrijkt door water uit het 'beekje'.

In de in 2017 gegraven poelen (P6 en P7) zijn eiklompjes van de Bruine kikker aangetroffen, als ook eieren en larven van Kamsalamander en Kleine watersalamander. Dit laatste is een onverwacht snelle ontwikkeling.

Overige

Door Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) zijn vanuit een Europese subsidie een kunstmatige otterholt en een broedwandje voor de ijsvogel geplaatst.

Met een soortenspecialist van Brabants Landschap is gekeken naar herstel mogelijkheden van de 'vleermuiskelder'. In de huidige situatie kan deze niet functioneren omdat de ruimtes niet vorstvrij zijn, er niet de juiste vochtigheidsgraad aanwezig is en de wanden niet geschikt zijn voor vleermuizen om eraan te kunnen hangen. De kosten voor geschikt maken van de heuvel als winterverblijf voor vleermuizen zijn geschat op € 15.000,-.